

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes med 98 stemmer mod 36; 5 medlemmer stemte hverken for eller imod.

§§ 1 og 2.
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger inden for ældreomsorgsområdet. (Midlertidig forhøjelse af refusionsprocenten for hjemmehjælp).

(Lovforslag nr. L 215. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de to følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Nedsættelse af bidraget til forsikringsordningen for mindre arbejdsgivere).

(Lovforslag nr. L 216. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ændring af arbejdsgiverperiodens længde [af Christophersen m. fl.]).

(Lovforslag nr. L 221. Fremsat 22/8 77. Første behandling 22/8 77. Betænkning 27/8 77).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer og spørgsmål om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Inge Fischer Møller (S):

Jeg skal først komme med nogle bemærkninger til lovforslaget om øget indsats på hjemmehjælpsområdet, og derefter vil jeg vende tilbage til vores eget forslag vedrørende ændring af dagpengeloven og det af venstre og konservative fremsatte dagpengeforslag.

Forslaget om øget hjemmehjælpsindsats er et led i regeringens beskæftigelsesplan. Vi regner med at få 2.000 flere fuldtidsbeskæftigede hjemmehjælpere i arbejde ud over en allerede planlagt vækst på 1.700 i årene 1978-1980. Forslagets beskæftigelsesmæssige effekt er væsentlig. Der er brug for flere arbejdspladser til kvinder, men jeg vil samtidig understrege, at forslaget også har et andet vigtigt formål, nemlig at bidrage til opfyldelsen af den socialpolitiske målsætning, vi har: at ældre og syge kan blive i deres eget hjem så længe som muligt. Denne målsætning er bl. a. udtrykt i bistandslovens § 79, hvoraf det klart fremgår, at optagelse på plejehjem kun må betragtes som en subsidær foranstaltning. Der er derfor ikke noget mærkværdigt i, at det i lovforslagets bemærkninger forudsættes, at der vil ske en vis afdæmpning af plejehjemsudbygningen. Det er en naturlig følge af udbygningen af de plejehjemsforebyggende foranstaltninger. Det, der må være væsentligt, er, at afdæmpningen kun sker, hvor plejehjemskapaciteten er tilstrækkelig.

Som bekendt er beslutningskompetencen på det sociale område i de senere år i væsentligt omfang decentraliseret til kommunerne. Denne ændring, som der i øvrigt har været bred enighed om her i tinget, begrænser naturligvis muligheden for fra centralt hold direkte at pålægge kommunerne at træffe beslutninger i en bestemt retning. Men jeg vil gerne pege på, at vi igennem det sociale udbygningsplansystem har en mulighed for at påvirke kommunerne. Der har således i de sidste år været givet henstillinger til kommunerne bl. a. om udbygningen på ældreomsorgsområdet. I visse tilfælde er der givet henstillinger om at satse på plejehjemsforebyggende foranstaltninger i stedet for en udbygning af plejehjem, og det kan nok konstateres, at det har givet sig udslag i en vis ændring af den politik, som kommunerne har anlagt på området. I de tilfælde, hvor der fortsat kan konstateres mangel på plejehjemspladser, vil der selvfølgelig fort-

[Inge Fischer Møller.]

sat blive tilskyndet til en plejehjemsudbygning.

Jeg kan derfor konkludere, at der bl. a. gennem udbygningsplanerne er en mulighed for at følge lovforslagets intentioner op. Det er også sammenhængende med intentionerne i den sociale styrelseslov.

Hvis jeg skal tage enkelte af de ting op, der har været berørt under udvalgsarbejdet, vil jeg gerne fremhæve socialministerens tilsagn om at se positivt på en eventuel udvidelse af hjemmehjælpernes pligtige arbejdsopgaver. Det er muligt, at der er behov for en sådan udvidelse, og jeg er derfor glad for, at socialministeren har givet tilsagn om at ville følge dette område op.

Dernæst må jeg sige, at jeg står lidt uforstående over for fremskridtspartiets afstandtagen fra, at vi også søger at give hjemmehjælperne en uddannelse. Man kan bestemt ikke sige, at den uddannelse, der er lagt op til, er langvarig. Uanset om de pågældende tidligere har beskæftiget sig med husligt arbejde, er der for mig ingen tvivl om, at når det drejer sig om at yde bistand til syge og ældre mennesker, kan en uddannelse kun være et gavnligt rygstød i arbejdet, som nok undertiden kan stille specielle krav. Også dette krav er udtrykt i bistanndslovens § 50, hvor der står, at hjemmehjælperne skal være uddannet til at varetage deres hverv. En uddannelse af hjemmehjælperne hænger også sammen med intentionerne i bistanndsloven om opsøgende socialpolitik, og jeg vil gerne med adresse til fremskridtspartiet sige, at vi kvinder faktisk er ret trætte af altid at få fortalt, at vi er født og egnede til bestemte arbejdsmæssige funktioner. Hjemmehjælpsarbejde er en meget vigtig funktion, der også kræver et vist grundlag af teoretisk og praktisk viden.

Til kommunisterne vil jeg sige, at det er rigtigt, der bliver tale om en nedsættelse af de generelle tilskud til kommunerne, men at der jo samtidig er givet kommunerne tilsagn om en årlig vurdering af, hvorledes ordningen har virket. Kommunerne skulle på denne måde være sikret mod urimelige økonomiske resultater af denne omlægning.

Afslutningsvis vil jeg om det forslag sige, at det efter min opfattelse på en meget hensigtsmæssig måde kobler det formål at skabe yderligere beskæftigelse sammen med muligheden for en bedre opfyldelse af et af de so-

cialpolitiske mål, der er bred enighed om herinde. Jeg kan derfor anbefale forslaget til en fortsat positiv behandling.

Efter regeringens forslag om nedsættelse af bidraget til forsikringsordningen for mindre arbejdsgivere kan de mindre arbejdsgivere nu for halv pris tegne en forsikring, således at de bliver fri for at betale sygedagpenge i de første 5 uger af en sygeperiode, den såkaldte arbejdsgiverperiode. Efter socialdemokratiets opfattelse vil det give de mindre erhvervsdrivende større lyst til at ansætte nye medarbejdere, når de for en lav udgift kan undgå den økonomiske risiko, der kan være forbundet med at betale dagpenge i arbejdsgiverperioden. Vi mener, at vi med dette forslag netop sigter til den gruppe, hvor problemerne omkring udbetalingen af dagpenge i arbejdsgiverperioden er størst.

Jeg er tilfreds med, at regeringen i bemærkningerne til lovforslaget har afsat 200.000 kr. til information om ordningen. Jeg mener nemlig, at alt for få arbejdsgivere er klar over de muligheder, der ligger i forsikringsordningen for mindre arbejdsgivere, og ordningen får jo kun effekt, hvis kendskabet til den udbredes. Jeg skal også anbefale dette forslag til en positiv behandling.

Om venstres og de konservatives forslag om ændring af arbejdsgiverperiodens længde kan jeg sige, at socialdemokratiet forbeholder sig sin stilling til tredje behandling.

Jørgen Junior: (FP):

Jeg var sådan set ganske imponeret over den socialdemokratiske ordførers virkelig intensive evne på dette tidspunkt af aftenen. Jeg havde sådan set ikke tænkt mig at give så forfærdelig mange kommentarer, men jeg må dog sige, at i formiddags, da jeg hørte skatteministeren, da tænkte jeg: hvor er det egentlig rart, at det ikke er skatteministeren, der er socialminister, for der var vel tale om en slags indlæggelse af demokratiet på intensivafdeling, når man ikke vil besvare spørgsmål, og når man ikke vil respektere forskellige partier. Her må vi i hvert tilfælde konstatere, at den slags er vi ikke udsat for fra socialministerens side, og derfor vil det, jeg skal sige, blive forholdsvis positivt.

Anden i de 3 forslag, der er lagt frem, modsvare mere eller mindre – for en stor dels vedkommende uhyre beskedent – det, som vi kan gå ind for i fremskridtspartiet. Med hensyn til

[Jørgen Junior.]

sygedagpengene genfremsætter venstre, konservative og kristeligt folkeparti fremskridtspartiets forslag om, at arbejdsgiverne ikke mere skal betale i 5 uger, men kun i 1 uge. Det må man være glad for. Det er virkelig dejligt at se renvaskede syndere, som kommer ind i varmen, som virkelig forstår teksten, og som vil overbevises. Nu forstår jeg, at det vistnok er 3 uger, der skal frelse landet i stedet for; så må vi jo se, hvordan man forklarer det. Under alle omstændigheder modsvarer venstre-konservative-forslaget vores eget forslag – selv om det åbenbart nu ikke bliver til noget – og vi kan gå ind for det. Vi vil naturligvis også gå ind for de 3 uger, det formentlig bliver til, selv om det ikke vil hjælpe nær så meget.

Med hensyn til socialdemokratiets forslag om sygedagpengene er jeg forholdsvis enig i de bemærkninger, som DKP har anført i betænkningen. Det vil ikke hjælpe ret meget. Det vil måske endda kun hjælpe ved at nedsætte taksterne for de ganske få arbejdsgivere, der på nuværende tidspunkt bruger denne ordning. Men nogle få skulle der vel nok kunne komme med, så en anelse i den rigtige retning går det vel. Derfor synes jeg, at forslaget er positivt, fordi det går en lille smule i den rigtige retning, og vi må naturligvis støtte det.

»Det mest komplicerede forslag« kunne man godt kalde forslaget om hjemmehjælp – dog ikke hvis man ser på selve forslaget, for det er meget enkelt. Det modsvarer også nogle tanker, som fremskridtspartiet gennem de sidste 5 år har snakket for; derfor kan vi også tilslutte os dette forslag og kan altså garantere regeringen et flertal for dette forslag. Vi går, ganske som socialdemokratiet nu også gør det, ind for, at der skal være nedsatte takster, der skal være mere hjemmehjælp. Vi er enige i den socialpolitiske målsætning, der går ud på, at vi skal lade de ældre blive længst muligt i deres eget hjem, og som følge deraf skal vi have en intensiveret hjemmehjælp, men en neddæmpning i bygningen af plejehjem. Med andre ord: vi er enige i selve forslaget, enige i de to første dele af den målsætning, som socialministeren har stillet op, og uenige i punkt 3 vedrørende uddannelsen. Vi mener, det er fuldkommen vanvid, at de mange hjemmehjælpere, for øjeblikket ca. 60 pct., som ikke har nogen uddannelse, nu skal bebyrdes med at have 160 timer af mere eller mindre vanvittige ting. I hvert tilfælde synes vi, at de 11 mill. kr., der modsvarer ca. 10 pct. af det

samlede budget, som man nu vil bede om i finansudvalget for at uddanne disse ekstra 2.000 hjemmehjælpere, kunne man sagtens spare, fordi man i stedet for blot kunne sige: de mennesker, som har været hjemmehjælpere i over så og så mange år – 5 år, 3 år – de behøver naturligvis ikke denne teoretiske uddannelse. De behøver ikke at lære så forfærdelig meget om psykologi, og hvordan man skal vride karklude op, og hvilke ting det ellers er man skal lære.

Der er en ting, jeg er en lille smule nervøs for. (*Afbrydelse*). Det er ikke, som det siges dernedefra, at der er nogle, som tror, man ikke har begreb om at arbejde med frimærker, for det er der nogle der har, og andre der ikke har. Men det er, at man giver ministeren en bemyndigelse til at udstede et cirkulære om ophævelse af maksimumsgrænserne for refusionen. Det er meget farligt. Det er en slags carte blanche. Det er korrekt, hvis den socialpolitiske målsætning følges; hvis der bliver færre plejehjemspatienter fremover, så bliver disse naturligvis dyrere. Det er helt, helt korrekt, men dette blot at åbne op for det, simpelt hen at sige: værsgo, der er ikke nogen maksimumsgrænser, det er meget farligt. Det synes jeg nok burde undersøges meget. Det burde diskuteres uhyre grundigt forinden. Man kunne dog eventuelt hæve de maksimumsgrænser. Man behøver da ikke give frit slag med det samme.

Der er en ting, vi har fået tilslutning til i udvalget, og det er vi glade for. Udvalget har i betænkningen tilsluttet sig, at det blev fastslået, at disse nye hjemmehjælpere fortrinsvis skulle sørge for at få dækket alle de nuværende huller. Med andre ord: når der ansættes disse nye hjemmehjælpere, er der ikke rigtig længere nogen undskyldning for, at man ikke kan tilbyde hjemmehjælp på aftener, fredage, lørdag-søndage og helligdage. Det er naturligvis et punkt, hvor man må have tillid til socialministeren, at socialministeren sørger for, at kommunerne efterlever denne del af den socialpolitiske målsætning. Det lægger vi uhyre meget vægt på i fremskridtspartiet. Vi er meget glade for, at udvalget som helhed har tilsluttet sig de tanker, at denne meransættelse skal medføre en bedre service. Det er meget, meget væsentligt.

Fremfor alt vil jeg godt sige, at vi håber nu, at dette positive forslag, som vi vil stemme for, også efterleves. Når vi nu laver en fornuftig oppustning på den ene side, må man også lave en rimelig neddæmpning på den anden side.

[Jørgen Junior.]

Det er ikke således, at der absolut skal neddæmpes i København eller visse andre steder, hvor der måske endda er brug for flere plejehjemsplasser, men det vil være helt uacceptabelt, hvis det ikke nu klart vil fremgå af den fremtidige udvikling og den indstilling, som de til enhver tid værende regeringer og den til enhver tid værende socialminister skal efterleve, at målsætningen i dette er at flytte noget af presset fra plejehjem over til hjemmehjælp. Det er jeg helt sikker på der er enighed om, men det skal også efterleves. Selv om midlerne ikke er alt for gode, kan man ved at kontrollere udbygningsplanerne sørge for, at målsætningen efterleves, og det vil jeg kraftigt opfordre ministeren til at tage meget med i betragtning.

Der kunne godt startes en diskussion om kvindepolitik. Jeg har uhyre stor respekt for de dygtige kvinder, der har sørget for at uddanne sig så udmærket, som bl. a. den forrige taler. Jeg kan slet ikke se, at der er nogen nedvurdering i, at kvinder ikke skal lære, hvorledes man er hjemmehjælper. Jeg har tiltro til, at kvinder er fuldt så begavede som mænd, så de heller ikke behøver at lære den slags absurditeter, der står i den pågældende plan.

Henrik Toft (V):

Venstre er sympatisk indstillet over for lovforslag nr. L 215's hensigt om ansættelse af 2.000 flere hjemmehjælpere frem til 1980, så nogle flere ældre får mulighed for at blive længere i deres eget hjem. Det er jo alene det, som lovforslaget drejer sig om, selv om der i bemærkningerne er afskrevet et langt afsnit, som ikke direkte vedrører det foreliggende lovforslag, hvilket vi da også har fået afklaret under udvalgsbehandlingen. Dette fremgår klart af svaret på spørgsmål nr. 3, som er medtaget som bilag til betænkningen.

Der er jo uenighed mellem Kommunernes Landsforening og regeringen om finansieringen af dette lovforslag, idet det fra kommunerne anføres, at staten direkte vil opnå neutralitet ved forslaget gennemførelse. Rimeligheden heri kan i hvert fald drages i tvivl.

Vi har nogle kritiske bemærkninger til hjemmehjælpernes uddannelsesplan, hvor vi gerne ser, at der bliver lagt mere vægt på de rent praktiske fag. Det kan jo nås endnu, da jeg forstår, at det ikke er forhandlet færdigt.

Ligesom de mange andre lovforslag, der er til behandling, skal dette jo også ses i en sam-

menhæng, og vi vil meddele vor endelige stillingtagen ved tredje behandling.

Holm (V):

Jeg skal gøre et par bemærkninger om de to forslag, der vedrører dagpenge ved sygdom eller fødsel.

Regeringens forslag om en formindskelse af præmiebetalingen fra 3 til 1½ pct. giver næppe den helt store beskæftigelsesvirkning, fordi en arbejdsgiver for at forsikre sig mod risikoen for at skulle betale sygedagpenge til en nyansat tillige skal betale forsikringspræmie for de medarbejdere, der allerede er beskæftiget i virksomheden. Derved vil præmiebetalingen ofte blive lige så høj som 5 ugers dagpenge. Dette forhold er formentlig også årsagen til, at der i dag kun er tilsluttet ca. 7.000 arbejdsgivere ud af en gruppe på omkring 120.000, der har mulighed for at tegne disse forsikringer. En nedsættelse af præmiebetalingen fra 3 pct. til 1½ pct. af lønsummen vil næppe ændre dette forhold radikalt, men i forslaget ligger der altså en vis omkostningsdæmpning, så vi har ikke noget imod forslaget.

Det helt væsentlige problem, når det drejer sig om at skabe øget beskæftigelse, er som omtalt den økonomiske risiko, der er knyttet til nyansættelser med forpligtelsen til at betale 5 ugers sygedagpenge. En begrænsning af arbejdsgiverperioden vil være en omkostningsdæmpning, det vil begrænse frygten for nyansættelser, og det vil frigøre dynamiske kræfter i dansk erhvervsliv til gavn for såvel beskæftigelsen som betalingsbalancen.

Palle Simonsen (KF):

Nu er dette jo ikke nogen førstebehandling, og derfor skal jeg ikke komme med alt for mange praktiske kommentarer.

Hvad angår lovforslaget om hjemmehjælpen, vil jeg godt gøre opmærksom på, at det, jeg synes har været et problem under udvalgsarbejdet, mere har været de mange ting, der har været knyttet til lovforslaget i bemærkningerne, end det har været selve hovedprincippet i det for så vidt meget enkle lovforslag. Vi møder med en positiv holdning til det, der er grundideen i selve lovforslaget. Derimod er vi betænkelige ved nogle af de ting, som ministeren meddeler i bemærkningerne der senere vil blive gennemført. Hvad angår de ting, der kræver lovændringer, ja, da kommer vi tilbage til

[Palle Simonsen.]

diskussionen, men hvad angår spørgsmålet om ophævelse af maksimumsgrænser, som det er oplyst over for os ikke kræver lovændringer, må vi klart sige, at det er vi modstandere af. Når man tager i betragtning den diskussion, der var omkring indførelse af en maksimumsgrænse både på dette område og på daginstitutionsområdet, så vil jeg allerede nu tilråde ministeren, inden ministeren træffer den endelige afgørelse, at det da bliver konstateret, om der virkelig findes et politisk flertal for at gennemføre en ændring i den tilstand, som med meget møje og besvær blev gennemført af et flertal i folketinget for en 3-4 år siden. Det synes jeg nok vil være rimeligt.

Vi har meddelt i betænkningen, at vi vil meddele vores endelige stilling ved tredje behandling, og det løfte løber vi ikke fra.

Hvad angår spørgsmålet om dagpengelovgivningen, skal jeg kun sige til fremskridtspartiet, at det er selvfølgelig meget fiffigt at komme og fortælle her, at nu har både venstre og konservative og kristelige folkeparti overtaget fremskridtspartiets forslag. Jeg kan i det hele taget forstå på denne andenbehandling af de 3 lovforslag, at det er en stor dag for fremskridtspartiets socialpolitik, men det er en anden sag. Jeg går ud fra, at hr. Jørgen Junior tænker på den måske lidt stærke debat, vi havde, lige før folketinget holdt sommerferie, og hvor jeg bl. a. selv gik meget stærkt imod fremskridtspartiets ændringsforslag på dette område. Derfor synes jeg, det er vigtigt at få draget frem, hvad det var, der var tale om. Der var tale om, at fremskridtspartiet blot kom med et ændringsforslag, uden at der var oplyst, at dette kostede 1,3 mia kr. Det var det, vi kritiserede ved den lejlighed. Det har sådan set ikke noget med vores egen politik at gøre, men vi hånede måske fremskridtspartiet for at forelægge en så stor statsudgift, samtidig med at man ønsker store skattelettelser. Det er for så vidt ikke et spørgsmål om modstand mod det forslag, der ligger, men alene et spørgsmål om den måde, fremskridtspartiet havde angrebet denne sag på ved den lejlighed.

Det, der er tale om nu, er, at der står mange partier, også det konservative folkeparti, bag, at der skal gennemføres en finanspolitisk stramning på ca. 7 mia kr. - vi kan være uenige om midlerne, men vi er ikke uenige om målet - og ud af dette beløb tages der nogle penge til at nedsætte erhvervslivets omkostnin-

ger. Og skal vi finde områder, hvor det virkelig kan finde sted, ja, så er sygedagpengeområdet som foreslået af de 3 partier et område, som batter. Det er baggrunden for det forslag, der er stillet her.

Men i øvrigt gør det sig gældende med regeringens forslag om dagpengene, som det gør om hjemmehjælperne, at vores endelige stilling meddeler vi ved tredje behandling.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne har jo også lovet at åbenbare sig ved anden eller tredje behandling. Derfor har jeg bemærkninger til alle 3 lovforslag.

Med hensyn til lovforslag nr. L 215 om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger inden for ældreomsorgsområdet tvivler centrumdemokraterne ikke på lovforslagets gode sigte og har derfor i udvalget ligesom forslagsstillerne ønsket at få forslagens konsekvenser belyst. Her er vi så stødt på tidsfaktoren. De fleste af spørgsmålene er besvaret med en ordlyd som denne:

»Der foreligger ikke på nuværende tidspunkt skøn over . . .«

Derfor mener CD ikke, at den opklarende fase har været grundig nok, og vi har ønsket at bruge den tid, et tilbundsgående lovgivningsarbejde tager. Det har man fra regeringens side ikke kunnet imødekomme, og det er med beklagelse, vi skal medvirke til færdigbehandlingen af så mangelfuldt et forslag.

Behovet for 2.000 flere ansatte hjemmehjælpere har man heller ikke kunnet underbygge. Og hvorfor har man kun koncentreret sig om dette område? Man kunne da f. eks. tænke sig en anden fordeling af de 2.000 stillinger. De kunne fordeles på denne måde eventuelt: 500 på hjemmehjælpsområdet, 500 på plejehjemsområdet, 500 på hospitalsområdet og så endelig 500 inden for åndssvageforsorg. Set ud fra et socialpolitisk synspunkt er de 3 sidstnævnte områder nok de mest trængte.

Ældreomsorgens målsætning lyder: »længst muligt i eget hjem«, og opfyldelsen af den målsætning er noget geografisk betinget. I Københavns omegn og de større byområder tror vi ikke at forslaget vil få nogen effekt på denne målsætning, for her er der allerede udbygget i en sådan grad, at de ældre kommer på plejehjem, når hospitalerne har opgivet at genoptræne, men i landdistrikterne vil det nok få sin betydning, idet man dér i nogle tilfælde

[Yvonne Herløv Andersen.]

stadig væk har det, der kaldes alderdomshjem, med til dels selvhjulpne klienter. Men om denne omlægning fra alderdomshjem til plejehjem med et tungere klientel kan opsiges de 2.000 over den periode, der er fastlagt, det tvivler vi stadig på.

På et tidspunkt i udvalgsbehandlingen blev det klarlagt, at det alene var side 1 i lovforslaget, der skulle tages stilling til, og at man ikke ved at gå ind for udbygningen af hjemmehjælpsordningen nødvendigvis behøver at være positivt stemt over for bemærkningerne til lovforslaget. Men da en del af de øvrige forslag, der er nævnt i bemærkningerne, kan gennemføres administrativt, så har der været al mulig grund til at søge disse spørgsmål oplyst. Det har ikke her været muligt at oplyse om, hvordan ophævelsen af maksimumsgrænserne og omlægningen af de generelle tilskud kommer til at virke. Vi er af den formening, at den skævhed i udbygningen, der tegner sig i dag, med denne ændring vil blive endnu mere tydelig.

Ligeledes er der heller ingen underbyggede oplysninger vedrørende den forventede afdæmpning af plejehjemsbyggeriet og den besparelse, som man forventer kommer i kommunerne. Det er derfor vort ønske, at alle disse uafklarede punkter kan afklares ved senere udvalgsarbejde, så at vi ikke oftere bliver præsenteret for så dårligt gennemtænkte forslag.

Trods alle de betænkeligheder, jeg har stået her og remset op, kan vi på grund af forslagets sociale sigte medvirke til dets gennemførelse.

Vedrørende lovforslag nr. L 216, der også bærer præg af hastværk og manglende oplysning om de konsekvenser, det vil have, har vi fået henvendelser fra de berørte organisationer, og de giver os grund til at tvivle på, om det foreliggende forslag vil få de virkninger, som er tilsluttet. Centrum-demokraterne har tidligere stillet forslag om at lette vilkårene for de mindre erhvervsdrivende, og vi kan derfor være positive over for forslagens idé.

Men da vi mener, at forslaget er afhængigt af videre forhandling, eventuelt sammen med lovforslag nr. L 221, og af det provenu, der i øvrigt kommer ind, så må vi vente med at tilkendegive os yderligere til tredje behandling.

Med hensyn til lovforslag nr. L 221 om dagpenge ved sygdom eller fødsel er det oplyst, at det har en langt større effekt end det, jeg

lige har omtalt, men at det også er langt dyrere at gennemføre. At det offentlige overtager dagpengeforpligtelserne i 4 af de nuværende 5 uger, vil lette omkostningerne, fremme eksporten og på den baggrund sætte mere arbejde i gang, og det er da også de intentioner, centrum-demokraterne har. Imidlertid kunne vi godt tænke os en sammensmeltning af dette forslag og regeringens. Spørgsmålet om, hvorvidt det skal omfatte alle 4 uger, beror på en videre politisk forhandling, der bl. a. skal afklare, om der kan skaffes økonomisk dækning for merudgiften. Centrum-demokraterne er indstillet på at forhandle omkring afgifterne på tobak og spiritus med det formål at skaffe dækning for en del af de 4 uger, og indtil disse forhold er afklaret, må vi vente med at tage endelig stilling. Det vil ske ved tredje behandling.

Ebba Strange (SF):

Når historien om dette augustforlig – som måske ikke bliver et augustforlig, men en septemberaftale – engang skal skrives, så er vi nok nogle, der går tilbage i historien og tænker lidt på det socialdemokratiske valgoplæg, som kom i februar, og som sagde, at det er god økonomi at ansætte folk i den offentlige sektor, for de tærer ikke på valutakassen og man sparer til gengæld arbejdslededsunderstøttelse. Vi var også nogle, der med optimistisk tro gik ind i nogle drøftelser med socialdemokratiet tidligt på sommeren 1977, hvor vi fornemmede, at der også i socialdemokratiet var stor forståelse for, at det er god økonomi, og at det har gode menneskelige konsekvenser at ansætte nogle flere folk i den offentlige sektor, især når det drejer sig om de sociale, de sundhedsmæssige og de uddannelsesmæssige områder.

Jeg ved ikke, hvad det er, der foregår i dette hus og de tilstødende bygninger i øjeblikket, men det kan godt virke lidt absurd, at vi står her og lader, som om vi foretager en andenbehandling af et forslag til en ændring af dagpengeloven, for det, jeg får at vide, når jeg kommer uden for denne sal, det er, at det bliver altså hverken det ene eller det andet forslag, der kommer til tredje behandling, men noget helt tredje, som måske ikke er et forlig, men som dog i hvert fald er en aftale mellem socialdemokratiet og de partier, som nogle aviser har udråbt til at være dem, der har en parlamentarisk træning. Det må være dejligt at

[Ebba Strange.]

have så parlamentarisk en træning, at man kun er optaget af, hvad der foregår herinde i huset, og ikke af, hvad det er for vilkår, man byder folk, der lever uden for huset.

Jeg lagde mærke til, at fru Inge Fischer Møller, da hun skulle nævne lovforslag nr. L 221 om dagpenge ved sygdom eller fødsel, glemte at meddele, at også kristeligt folkeparti er forslagsstiller til det forslag; hun nævnte kun de konservative og venstre. Men kristeligt folkeparti er vist også blevet uinteressant på det sidste; det er der jo nogle partier der bliver sådan efterhånden.

Der lå mange interessante forslag i folketingets socialudvalg, da vi skulle i gang med disse kriseforhandlinger, men det lykkedes ved vores udmærkede formands ledelse og en opbakning af flertallet i socialudvalget at få forhindret, at der blev skrevet betænkning om forslaget om efterløn, forslaget om bedre barselvilkår, forslaget om øget personale til daginstitutioner og forslaget om bedre vilkår for åndssvageforsorgen, så det, vi nu har til anden behandling, er altså to forslag, ét om dagpenge – det skal jeg slå sammen under ét, det bliver det jo alligevel, inden vi når til tredje behandling – og ét om øget hjemmehjælp. Og som sig hør og bør ved en andenbehandling, skal jeg tale lidt om forslagene.

Vi er positive over for de socialpolitiske intentioner, der ligger i forslaget om en bedre refusion til hjemmehjælpsordningen. Vi er positive over for de beskæftigelsesmæssige intentioner, der ligger i det, bl. a. fordi det hovedsagelig er kvinder, der ansættes som hjemmehjælpere, men også mændene ønsker vi naturligvis velkommen som hjemmehjælpere.

Forslaget er interessant, måske ikke så meget – som jeg tror hr. Jørgen Junior sagde – på grund af det, der står i selve forslaget, som på grund af de bemærkninger, der er knyttet til forslaget. Det åbner nemlig op for ganske mange interessante ting.

Det åbner for det første op for, at man i bistandsloven kan anvende varierede refusioner. Det havde vi jo lange diskussioner om i sin tid, da vi vedtog bistandsloven, hvor det fra socialdemokratiet og en række af de borgerlige partier blev sagt, at man kunde altså ikke anvende varierede refusionsordninger, nu var det vigtigt at være socialpolitisk neutral. Derfor skulle der være 50 pct. refusion over hele linjen, til trods for at alle ved, at anvender vi en varieret

refusion, så fremmer vi kommunens interesse i at gøre en særlig indsats på disse områder. Det vidste socialministeren altså også godt, ellers ville hun jo ikke have lavet dette forslag. Men dengang vi skulle vedtage bistandsloven, da kunne vi altså ikke enes om, at der var nogle områder, vi gerne ville give en høj prioritet og derfor give en højere refusion. Det er godt, vi ved det nu, så kan vi vende tilbage til det senere.

I øvrigt er det jo blevet fremhævet i drøftelserne i socialudvalget, at i og med at man tilslutter sig lovforslaget, har man ikke tilsluttet sig de bemærkninger, der er knyttet til lovforslaget. Da vi fra mit partis side ikke har skrevet noget særlig uddybet betænkningssudkast, bliver jeg nok nødt til at sige her, sådan at det kan blive skrevet ned et eller andet sted, at der er nogle ting i de bemærkninger, som jeg afgjort tilslutter mig, og der er noget, som jeg forbeholder socialistisk folkepartis stilling til. Socialistisk folkeparti går ind for en lempelse af betalingssatserne for hjemmehjælpen. Vi er tilfredse med, at socialministeren har planer om at gøre hjemmehjælpen gratis for de mennesker, der får mellemste invalidepension. Vi tilslutter os intensiveringen af uddannelsen af hjemmehjælperne, men vi er ikke tilfredse med, at hjemmehjælpernes uddannelse samtidig skal forringes. Vi har her at gøre med en gruppe – fortrinsvis kvinder, som jeg tidligere har sagt – der i forvejen hører til de dårligst uddannede, og jeg er helt og aldeles og fundamentalt uenig med hr. Jørgen Junior, der vil gøre dette meget vigtige område til noget, som man overhovedet ikke behøver at uddanne sig til. Hvis den socialpolitiske intention, der ligger i det, skal lykkes, så er det vigtigt, at de mennesker virkelig har en fornemmelse for, hvad det er, der både fysisk og psykisk er problemerne for de mennesker, som de skal hjælpe. Og det er man altså ikke født med. Jeg skal indrømme hr. Jørgen Junior, at kvinder er født med mange udmærkede egenskaber, men altså ikke med disse egenskaber, som der specielt kræves af hjemmehjælpere.

Vi vil ikke på dette tidspunkt tilslutte os socialministerens bemærkninger under punkt 4 og 6, som handler om en omlægning af de generelle tilskud til kommunerne og en omlægning af refusionen af plejehjemmenes kapitaludgifter. Det vil vi ikke, fordi vi godt vil se, hvad det er for et behov, kommunerne får for plejehjem. Vi har fået nogle svar på stillede spørgs-

[Ebba Strange.]

mål, og af et af svarene fremgår det, at socialministeren naturligvis ligesom alle socialpolitikere her i salen er klar over, at det at bygge plejehjem er en kommunal opgave, og det er kommunerne, der må vurdere skønnene. Jeg er helt enig med socialministeren i, at der skal ikke skæres ned på plejehjemsbyggeriet i Københavns kommune. Det er da muligt, der skal skæres ned andre steder, men vi vil forbeholde os vores stilling over for de områder. Vi mener slet ikke, at vi i dag er i stand til at sige, at der kan bruges færre penge på det område.

Endelig skal jeg sige, at vi er meget glade for punkt 2 i socialministerens bemærkninger, for når punkt 2 kan anvendes på plejehjemsområdet, så kan det vel også anvendes på daginstitutionsoverområdet, og så var det vel på tide, at vi fik ophævet maksimumsgrænserne, sådan at kommunerne kunne få lov at lave daginstitutioner af den kvalitet, som de ønskede, og få lov at ansætte de mennesker, som de ønskede i de daginstitutioner, hvor personalet behøves. Nu lyser den gule lampe allerede, det er jo ærgerligt. Nej, det er ikke »allerede«, siger formanden.

Med hensyn til dagpengelovforslagene, både nr. L 221 og nr. L 216, vil jeg sige, at socialistisk folkeparti går ikke ind for at yde et arbejdsgivertilskud, som vi ikke har dokumentation for skaber beskæftigelse. Vi har spurgt i relation til begge de foreliggende forslag, om man kan sige noget om deres beskæftigelsesfremmende virkninger. Man har ikke kunnet sige noget positivt om noget af forslagene.

Vi har tidligere fra socialistisk folkeparti fremhævet, at vi mener – og det vil jeg også godt have lov at sige her – at den forsikringsordning, der gælder for mindre erhvervsdrivende, bør være obligatorisk. Så længe det er sådan, at kun godt 7.000 ud af 120.000 forsikrer sig, så må det være tegn på, at det alligevel ikke er så galt med den 5 ugers regel, for hvis det var så galt, så ville flere såmænd nok forsikre sig. Hvis vi lavede en obligatorisk forsikring for disse mennesker, så kunne vi altid diskutere en procentsats, der fik ordningen til at hvile i sig selv.

I øvrigt er der vistnok ingen grund til, at jeg fra socialistisk folkepartis side siger så forfærdelig meget om dagpengeloven, for den får som sagt nok en helt anden skikkelse ved tredje behandling.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg vil gerne begynde med det positive, der kan siges om disse tre lovforslag. Det er desværre kun om det ene, der overhovedet kan siges noget positivt, og det er desværre ikke ret meget. Forslaget om hjemmehjælpen kan vi godt gå ind for i DKP, for der er behov for en udvidelse af hjemmehjælpen, også på de tidspunkter, der fremhæves her i bemærkningerne. Men det er jo ikke nær tilstrækkeligt til at dække de krav og de behov, der er inden for den offentlige sektor, og det berettiger slet ikke til at kalde forslaget beskæftigelsesfremmende foranstaltninger inden for ældreomsorsområdet, for det er de 2.000 hjemmehjælpspladser, der her er tale om, ikke i tilstrækkeligt omfang.

Der havde også været mulighed for at finde langt flere arbejdspladser inden for den offentlige sektor, og det er allerede blevet nævnt af fru Ebba Strange, at der i udvalget lå en række forslag, som kunne have været taget frem i denne forbindelse, og som kunne have skaffet arbejdspladser direkte, uden at vi skulle gå vejen omkring arbejdsgivertilskud, der er højst tvivlsomme. Jeg kan bare nævne spørgsmålet om daginstitutionerne, hvor vi ved en hævning af maksimumsgrænserne på 10 pct. kunne have opnået 2.000 flere arbejdspladser. Jeg kan nævne, at hvis man udbyggede til det behov på 30.000 pladser, som er akut i befolkningen, havde man skaffet 3.000 flere arbejdspladser. Jeg kan nævne, at vi havde et beslutningsforslag angående åndssvageforsorgen, som vi ønskede bragt frem i denne samling. Vi påviste, at der for 13,5 mill. kr. kunne sættes yderligere 1.100 mennesker i arbejde inden for åndssvageforsorgen, samtidig med at man kunne undgå de mildest talt forfærdelige tilstande, der i øjeblikket hersker på visse institutioner.

Men det har man altså ikke ønsket at ville tage højde for, og det har man ikke villet tage med i denne sag.

Når vi går ind for lovforslaget om hjemmehjælp, er det netop, fordi det giver dækning af et behov, som vi ved findes. Men vi tror ikke på – og det har vi også gjort opmærksom på i betænkningen – at dette her vil afhjælpe behovet for plejehjemspladser. Der kan slet ikke være tale om, at en hjemmehjælper, der har fået 4 ugers uddannelse, vil have tilstrækkelig ekspertise til at kunne erstatte en plejehjemsplads. Jeg vil henvise, som jeg har gjort det i udvalget, til Else Larsen, der er socialstyrelsens

[Tove Jørgensen.]

konsulent for hjemmehjælp. Hun siger i en redegørelse om uddannelsen af hjemmehjælpere, at et grundkursus af 4 ugers varighed i sig selv er en stærk forringelse af den nuværende uddannelse, at det ikke er forsvarligt at kalde grundkurset for en uddannelse, der i omfang er i overensstemmelse med de arbejdsopgaver, det er pålagt hjemmehjælpere at udføre.

Det er altså disse mennesker, man forestiller sig nu skal erstatte plejehjemmene. Jeg er ikke i tvivl om, at de hjemmehjælpere, vi har, virkelig er parate til at gøre en indsats. Men de må altså også have en uddannelse, og de må have de specialkurser, der skal til, for overhovedet at kunne klare deres job.

Men det, det er udtryk for, er den forløjethed, som præger den socialdemokratiske politik i denne tid, og det kommer til udtryk på den måde, at man ved at give det udseende af, at man skal spare plejehjemspladser og vil bevare folk i deres eget hjem, ændrer på byrdefordelingen mellem stat og kommune. Det, alle disse tre lovforslag er udtryk for, er, at man tager fra de fattige og giver til de rige.

Det er jo sådan, at kommuneskatterne ikke er progressive, og når man vælter byrderne over på kommunerne, er det den lavestlønnede del af befolkningen, der får den største byrde at bære, og det er det, dette her er udtryk for. Den refusion, vi her giver, gælder kun for 3 år, men de refusioner, vi fratager kommunerne, for kapitaludgifterne til plejehjemspladser, er ikke tidsbegrænsede, dem bliver kommunerne ved med at skulle løbe med. Hvis de vil fastholde den forhøjelse af hjemmehjælpsservice, der kommer, skal kommunerne også selv bære den. Det vil sige, at kommunerne i det lange løb vil få nogle ekstra udgifter på 396 mill. kr. bare ud fra de tal, der findes i lovforslagets beregninger. Det vil sige, at man faktisk kaster byrderne over på kommunerne. Det samme gør sig gældende, hvis man vil nedsætte de generelle tilskud; derved gør man også de ringest stillede kommuner til sorteper og fører i virkeligheden byrderne over på de svageste skuldre.

Det samme er de to lovforslag om ændringer af dagpengeloven udtryk for. Vi ved, og det har vi også fra DKPs side gjort opmærksom på i betænkningen, at der ikke er grundlag for at antage, at der vil komme flere mennesker i arbejde som følge af lovforslag nr. L 216. Udgifterne på 16 mill. kr. til de allerede forsikrede vil være et rent arbejdsgivertilskud. Vi

ved også, at der kun er 7.300, der overhovedet er inde i ordningen, og det svarer ikke engang til 1 pct. af de mulige. Der er derfor ikke nogen grund til at tro, at det vil have nogen særlig mærkbar beskæftigelsesmæssig effekt.

Hvad angår lovforslag nr. L 221, som der nu træffes beslutning om andetsteds her i huset, vil en ændring således, at vi går ned til 3 uger for arbejdsgiverne, betyde en offentlig merudgift på 320 mill. kr. Det er altså dem, man giver pengene til uden at have nogen sikkerhed for, at der vil komme flere mennesker i arbejde.

Havde man anvendt disse penge inden for den offentlige sektor, havde man direkte mulighed for at skaffe arbejdspladser, og havde man lagt udgiftsbyrderne på staten i stedet for på kommunerne, var det de skuldre, der bedst kunne bære byrderne, der var kommet til det, og ikke som nu de svageste.

Det er realiteterne bag den politik, som socialdemokratiet fører i øjeblikket. Jeg føler, der er gået svamp i den politik, man fører, svamp, der nogle gange bliver til blødende sår, sådan som vi ser det i mexikanersagen, og i andre tilfælde til skinnende blomster, sådan som vi ser det i alle disse arbejdsgivertilskud, uden at man giver noget til den almindelige, jævne befolkning.

Grethe Philip (RV):

Uvidende sjæle, der hørte hr. Jørgen Junior fra fremskridtspartiet for nogen tid siden, må have kunnet tro, at det var fremskridtspartiet, der ligefrem havde opfundet hjemmehjælperordningen. For at der nu ikke skal ske historieforfalskning, vil jeg gøre opmærksom på, at det er noget, vi i de forskellige partier her i folketinget har talt om og gennemført regler og ordninger om, længe før fremskridtspartiet overhovedet dukkede op i horisonten. Men jeg vil da gerne udtrykke min glæde over, at man i fremskridtspartiet og med hr. Jørgen Junior som en fortræffelig repræsentant tilslutter sig de tanker, som vi andre allerede i mange år har været inde på.

I det radikale venstre ser vi med tilfredshed på, at staten nu går ind med en øget refusion til udbygning af hjemmehjælpen. Jeg har selv her i folketinget ved en tidligere lejlighed peget på, at der i en konjunktursituation som den, vi er i nu, kan være meget god grund til at udvide den offentlige service, og det er jo faktisk det, man gør nu. Man siger, at når der er en stor

[Grothe Philip.]

arbejdsløshed, kan det være rimeligt at føre beskæftigelse over på de særlig arbejdsintensive områder.

Vi kan tilslutte os lovforslag nr. L 215, men jeg vil lige som andre tidligere ordførere sige, at det kun gælder det egentlige forslag. Derimod vil vi først senere tage stilling til den række af foranstaltninger, som ministeren omtaler i bemærkningerne til forslaget, og som jo bl. a. indeholder meget betydelige omringer i de finansielle byrder imellem stat og kommune.

Vedrørende dagpengeordningen er vi i det radikale venstre glade for, at regeringen i sit lovforslag nr. L 216 har optaget de tanker, som det radikale venstre fremsatte som en del af vores beskæftigelsesforslag her i forsommeren. Vi mener, det er betydningsfuldt, at de små arbejdsgivere nu får nedsat deres forsikringsbidrag, når de skal forsikre deres medarbejdere. Det er ikke, fordi vi tror, det giver den voldsomme effekt, men vi mener, at det er en rimelig ting over for de små arbejdsgivere – det er en lettelse for dem, der allerede har forsikret sig imod dagpengeforpligtelsen – ligesom jeg ikke er i tvivl om, at der vil være flere, som ser sig i stand til at ansætte flere medarbejdere nu, hvor de kan slippe så let om ved forsikringsforpligtelsen – eller dagpengeforpligtelsen, er det vel mere korrekt at sige.

Derimod går vi imod lovforslag nr. L 221, fremsat af venstre, de konservative og kristeligt folkeparti, om afskaffelse af de sidste fire uger af arbejdsgivernes dagpengeforpligtelse. Jeg mener, det vil medføre en betydelig forrykkelse af principperne i dagpengeloven, og det er i hvert fald givet, at det vil medføre betydelige merudgifter for staten. Ifølge socialministerens oplysninger, som er optrykt i bilaget til betænkningen, vil udgiften for det offentlige ved at overtage forpligtelsen – og her tænker jeg udelukkende på de private arbejdsgivers dagpengeudgifter i 2.–5. uge inkl. – i alt udgøre 960 mill. kr., altså et ganske anseligt beløb.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti ser med megen sympati på forslaget om øget refusion til hjemmehjælp. Kristeligt folkeparti er ikke særlig glad for tanken om flere offentligt ansatte, men skal der ansættes flere, vil vi prioritere åndssvageforsorgen og hjemmehjælp, og vi synes, det er meget

værdifuldt, hvis det kan gennemføres, at der bliver mere hjælp lørdage-søndage. Det har været et meget stort problem mange steder; mange har måttet ligge weekenden over uden at blive hjulpet. Hvor stor en nedsættelse af antallet af klienter til plejehjem det vil medføre, er det jo lidt vanskeligt at beregne, men der er ikke tvivl om, at det vil sætte antallet ned.

Fru Inge Fischer Møller mener, at hjemmehjælp er kvindearbejde; der er dog også mandlige hjemmehjælpere. Vi må håbe, at flere mænd bliver hjemmehjælpere; så vil jeg tro, at selv hr. Jørgen Junior vil kunne se, at det er nødvendigt med en uddannelse.

Til lovforslag nr. L 221 er kristeligt folkeparti, som fru Ebba Strange sagde, medforlagstiller, og da jeg ikke er tilstrækkelig parlamentarisk skolet, vil jeg altså stadig stå bag dette forslag og mene, at arbejdsgiverperioden for betaling af sygedagpenge skal forandres fra de fem uger til én uge. Jeg tror fortsat, som der står i bemærkningerne, at det vil give mere mod til at foretage ansættelser, at det vil øge produktionen, og at det vil spare arbejdsgiverne for betydelige omkostninger og derfor øge vores konkurrenceevne.

Lovforslag nr. L 216 er noget i den rigtige retning, men det har selvfølgelig ikke så stor betydning, hvis lovforslag nr. L 221 bliver vedtaget – jeg kan forstå, de bliver lagt sammen; det har jeg hørt af fru Ebba Strange. I hvert fald vil vi mene, det har nogen betydning, at bidraget til forsikringsordningen bliver nedsat til 1½ pct. for arbejdsgivere, der har en lønsum på knap 1½ mill. kr.

Ib Christensen (DR):

I retsforbundets plan »Fuld beskæftigelse igen« går vi ind for en udvidet offentlig service på områder, der i dag må siges at være forsømte, og hvor der virkelig er behov for at udvide den offentlige service. Den meget alvorlige beskæftigelsessituation taler også til fordel herfor, og på den baggrund kan vi tilsige fuld støtte til lovforslag nr. L 215 om refusionsforhøjelse for hjemmehjælp. Det er en beskæftigelsesmæssig foranstaltning, som ikke mindst giver et tilbud til kvinderne, fordi hjemmehjælp i ganske særlig grad er et erhverv, der søges af kvinder, og kvinderne bærer jo en meget stor del af arbejdsløshedsbyrden. Der har ikke blandt de beskæftigelsesforanstaltninger, man ellers klassisk har haft, været ret mange tilbud,

[Ib Christensen.]

som har været fristende for kvinder, men her er altså et område, som nu bliver tilgodeset.

En anden ting, som er væsentlig, er, at man gennem denne øgede indsats på hjemmehjælpen kan give ældre menneske en bedre mulighed for at blive i deres hjem noget længere. Det har et menneskeligt aspekt, og det har naturligvis også et økonomisk aspekt, at man på den måde kan nedtone behovet for plejehjemsanbringelse.

Hvad angår lovforslag nr. L 216 om dagpenge, om statens større andel i dagpengeforsikringer for mindre erhvervsdrivende, må vi sige, at det uden tvivl nok har en yderst behersket beskæftigelsesmæssig effekt, som der også tidligere er redegjort for her fra denne talerstol af andre ordførere, og jeg kan ligesom de henvise til bemærkningerne fra det kommunistiske medlem af udvalget om, hvor tvivlsom den beskæftigelsesmæssige effekt er, hvilket jo altså står meget i modstrid med den rolle, hele dette spørgsmål har spillet i den offentlige debat. Det er forbløffende, at så få blandt de næringsdrivende har tegnet forsikringer på dette område.

Vi har altså derfor ikke den store fidus til dette lovforslag og kan ikke støtte det, hvortil kommer det principielle synspunkt, der gælder både lovforslag nr. L 216 og nr. L 221, og som er, at vi ønsker en ligestilling imellem arbejdere og funktionærer, også når det drejer sig om sygeløn. Det var efter vores opfattelse et stort fremskridt, da der blev etableret denne ligestilling, ved at man gennemførte en sygelønsordning, så også arbejdere blev sikret rimeligt under sygdom, ligesom funktionærer havde været det allerede siden 1937, og det kan nok give anledning til nogen ængstelse, at man nu ligesom skal gøre arbejderne til sociale tilfælde, ved at staten og ikke arbejdsgiverne skal betale for deres sygdom, skønt arbejdsgiverne betaler for funktionærernes sygdom.

Derfor må vi altså af principielle og andre grunde afvise såvel dette lovforslag som lovforslag nr. L 221. Om lovforslag nr. L 221 er at bemærke, at det koster i hundredvis af millioner kroner i udgifter for det offentlige, samtidig med at ingen har nogen idé om den beskæftigelsesmæssige effekt af denne kæmpemæssigt forøgede statsudgift. Det kan derfor nok forbløffe, at partier, der kalder sig borgerlige eller liberale, kappes om at lave denne store subvention, om hvis beskæftigelsesmæssige effekt man

i virkeligheden ikke ved noget som helst. Dertil kommer, at dette her jo er en ændring midt i en overenskomstperiode; det gør også os betænkelige.

Men hvad enten vi mener det ene eller det andet om de to lovforslag nr. L 216 og L 221, er det jo, som det tidligere er berørt, ikke her, at afgørelsen træffes. Helt i stil med, hvordan regeringen har behandlet folketinget i måneder, og nu også mens vi har været inde siden den 22. august, træffer man afgørelsen under lukkede forhandlinger andetsteds. Så dette her er bare sådan en ganske ligegyldig begivenhed. Det betyder intet, hvad der siges fra denne talerstol; ligegyldigt hvilken ordfører det er, betyder det intet, hvad der sker i det berørte udvalg. Afgørelsen træffes andetsteds, og ingen ved, i hvert fald officielt, hvad denne afgørelse kommer til at gå ud på. Det ser ud til, at der er nogle forligspartier, der har fundet sammen, men det må ikke hedde forligspartier, fordi det at være et forligsparti koster dyrt ved valgene, medens man derimod, hvis man er et aftaleparti, vinder stemmer på det. Derfor kalder man sig aftalepartier, og så kan man jo alt efter temperament råbe hurra for den lille forskel, eller man kan beklage folkestyrets vilkår under denne regering og under de partier, der kalder sig parlamentarisk erfarne og ansvarlige.

Tyroll (VS):

Jeg skal først beskæftige mig med lovforslaget om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger inden for ældreomsorgsområdet, fremsat af den højtærede socialminister. Der er nogle standpunkter i det, som vi er positive over for. Det drejer sig om forslagens betydning for de ældres muligheder for at blive boende i deres eget hjem, så længe de ønsker det, og så længe de har mulighed for det. Endvidere drejer det sig om det forslag, der betyder en forøgelse af de økonomiske maksimumsgrænser for de refusionsberettigede udgifter, og det er jo sådan set det, der er hovedindholdet i selve teksten, som også andre har været inde på.

Med hensyn til det sidste kunne vi for vores vedkommende også umiddelbart få en fornemmelse af morgenrøden, når vi ser, at der nu også for regeringens vedkommende er opstået en idé om at gribe ind i beskæftigelsen inden for det sociale område på trods af bistandslovens gennemførelse. Ved en tidligere behandling her i tinget af et beskæftigelsesforslag inden for daginstitutionsområdet, som var et fællesfor-

[Tyroll.]

slag fremsat af SF, DKP og VS, henholdt man sig til, at det var noget, man ikke længere kunne gøre noget ved; nu var bistandsloven gennemført, og nu lå det hos kommunerne. Men nu kan vi jo se, at det, som vi fremførte dengang, godt kan lade sig gøre, og der er måske på en eller anden led gået hul på bylden her, sådan at man måske kan forvente, at daginstitutionsområdet i højere grad vil blive tilgodeset, og at den skade dermed bliver gjort god, som man tidligere forvoldte på det område uden at spare en øre.

Men det er ikke de store forventninger, man skal stille, selv om der er kommet disse udtalelser fra regeringens side om, at man ville gå med til flere ansættelser inden for det offentlige område, bl. a. på grund af de besparelser, der ville være på arbejdsløshedsområdet i givet fald.

Men når vi så ser på, hvad der er indeholdt i bemærkningerne til lovforslaget, er det, som om en hel del af glæden fordufter, for her er der lagt op til, at staten i forbindelse med ændringen skal være neutral, og at de midler, som skal anvendes til de øgede ansættelser og til den øgede refusion, skal fremkomme ved, at plejehjemsområdet neddæmpes. Her melder vi fra, men det er altså ikke det, vi direkte kommer til at tage stilling til i selve lovteksten. Vi mener ikke, det er berettiget med en sådan neddæmpning af plejehjemsudbygningen. Bevares, der kan være tale om kommuner, hvor der er en tilfredsstillende dækning, men det må være muligt at benytte sig af de forskellige sociale udbygningsplaner og indsigelser over for disse planer, hvis der er nogle, der udbygger for voldsomt. Men ellers vil vi mene, at man måske i højere grad skulle komme ind på at betræde nye veje i refusions- og tilskudsordninger, således at man bl. a. som supplement til plejehjemmene gik i retning af at etablere kollektivboliger for de ældre, hvor de i højere grad kunne komme til at trives i deres sidste dage.

Men der er lagt op til, at man faktisk imødegår de beskæftigelsesfremmende virkninger af forslaget ved, at man netop ved at nedbringe antallet af plejehjemspladser, der bliver sat i byggeri, modvirker den beskæftigelse, som der kunne være inden for dette område. Alt i alt er det altså lidt svært at bedømme, hvor meget det samlede tal for beskæftigelsesområdet vil være, på baggrund af dette forslag. Men så vidt

jeg kan forstå, er det meningen, at vi senere skal behandle et forslag, som lægger op til disse ændringer, som lægger op til en ændring af tilskudsordningen i bistandsloven, og jeg kan på forhånd sige, at vi så absolut vil være imod de ændringer, der vil blive lagt op til dér, og vil stemme imod dem.

Dernæst er det selvfølgelig glædeligt at se, hvordan der er lagt op til en intensivering af uddannelsen af hjemmehjælpere, en fordobling af uddannelseskapaciteten. Men til gengæld må vi sige, det er beklageligt, at der ikke samtidig i forslaget direkte er givet en garanti for, at de, der får denne uddannelse, også kan modtage fuld løn i uddannelsestiden.

Vi har ikke yderligere kommentarer til dette forslag. Vi kan gå ind for forslaget, sådan som den egentlige lovtekst er udformet, selv om vi nok mener, at der kun i alt for begrænset omfang bliver tale om øget beskæftigelse.

Dernæst er der de to øvrige lovforslag, som er til behandling i denne samlede pulje. Dem har jeg efterhånden dårligt nok lyst til at ofre kommentarer på, fordi det er åbenbart for de fleste, at der sker ændringer af disse to forslag, ikke her i salen, men et eller andet sted udenfor i form af udenomsparlamentariske aktiviteter, eller hvad pokker man vil finde på at kalde det, der foregår dér, og som nogle ellers plejer at være imod, men altså ikke, når de blot foregår inden for murene. Vi tror ikke på de store beskæftigelsesmæssige virkninger af disse lovforslag. Det socialdemokratiske forslag om en nedsættelse af procenten for arbejdsgivernes årlige indbetaling af midler til en sikring på dette område mener vi ikke vil gavne beskæftigelsen på nogen som helst måde. Der er tale om et arbejdsgivertilskud.

Det samme vil være tilfældet med det forslag, der fremsat af venstre, og som vi selvfølgelig heller ikke kan gå ind for. Vi havde hellere set, at socialdemokratiet, hvis man var så interesseret i de mindre arbejdsgivers problemer i forbindelse med sygedagpengene, i højere grad havde lagt op til, at det var et problem, man måtte klare inden for arbejdsgivernes rækker, inden for kapitalisternes rækker, ved at pålægge dem et fast ørebeløb pr. lønarbejdstime, som skulle indgå i en fond til betaling af disse udgifter, og at man i højere grad gjorde disse problemer til et mellemværende mellem arbejdsløsheds-kasserne, som kun-

[Tyroll.]

ne udbetale midlerne, og den enkelte arbejder. Dermed kunne man muligvis også i nogen grad modvirke tendensen og viljen til at fyre de arbejdere, der måtte have et efter arbejdsgiverens mening for højt sygetimetal. Men det er altså ikke disse veje, man har ønsket at betræde, man har i højere grad villet gå i retning af tilskud til arbejdsgiverne, og det må vi selvfølgelig beklage og vende os kraftigt imod, men det har vi jo set så tit fra socialdemokratiets side, at det efterhånden ikke kan overraske os.

Socialministeren (Eva Gredal):

Der er ikke stillet nogen spørgsmål til mig, og da det er ved at blive sent på aftenen, skal jeg undlade at gå ind i en socialpolitisk debat, selv om jeg godt kunne have lyst til det. Jeg har noteret mig de faldne udtalelser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Man gik først til afstemning vedrørende forslag til lov om beskæftigelsesfremmende foranstaltninger inden for ældreomsorgsområdet. (Midlertidig forhøjelse af refusionsprocenten for hjemmehjælp).

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Nedsættelse af bidraget til forsikringsordningen for mindre arbejdsgivere).

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der foretoges sluttelig afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ændring af arbejdsgiverperiodens længde).

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal lade de sidste 5 sager udgå af dagsordenen.

Der er herefter ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Boligudvalget (31 8 77):

Udtræder: Tange

Ny stedf.: Kirsten Jacobsen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 1. september, kl. 10 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om fremme af forespørgsel til justitsministeren af Bernhard Baunsgaard m. fl.*
- 2) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om stats-tilskud til energibesparende foranstaltninger vedrørende bygninger m. v.
- 3) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om gennemførelse af energibesparende foranstaltninger i statens bygninger.
- 4) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om real-kreditinstitutter. (Midlertidig udvidet adgang til realkreditbelåning).
- 5) *Anden (sidste) behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om opførelse af 10.000 almenyttige boliger og boliger til unge (kollegier), 5.000 beskyttede boliger og 2.000 plejehjemspladser [af Kaj Hansen m. fl.].
- 6) *Anden (sidste) behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om bedre lånevilkår for erhvervsbygninger [af Christophersen m. fl.].

Mødet hævet kl. 21.43.